

Vlaams
Parlement

ingediend op **19-A** (2019-2020) – Nr. 2-A
28 mei 2020 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur,
Gelijke Kansen en Inburgering
uitgebracht door Steven Vandeput en Stephanie D'Hose
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën,
Begroting en Justitie

over het ontwerp van decreet

houdende aanpassing van de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2020

Samenstelling van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering:

Voorzitter: Kris Van Dijck.

Vaste leden:

Maaïke De Vreese, Nadia Sminate, Steven Vandeput, Kris Van Dijck, Paul Van Miert;
Yves Buysse, Chris Janssens, Sam Van Rooy;
Koen Van den Heuvel, Brecht Warnez;
Stephanie D'Hose, Tom Ongena;
Celia Groothedde, Jeremie Vaneeckhout;
Maxim Veys.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Bert Maertens, Freya Perdaens, Elke Sleurs, Annabel Tavernier;
Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;
Jo Brouns, Katrien Partyka;
Emmily Talpe, Carina Van Cauter;
Meyrem Almaci, An Moerenhout;
Kurt De Loor.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

Documenten in het dossier:

- 19-A** (2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
- 18-A** (2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 12** (2019-2020) – Nr. 1: Evaluatie door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
- 17-A** (2019-2020) – Nr. 1: Algemene toelichting
- 17-A-R** (2019-2020) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting
- 17-A-S** (2019-2020) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting
- 17-A-T** (2019-2020) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting
- 20** (2019-2020) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de aanpassing van de begroting

- 290** (2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet

INHOUD

1. Toelichting door Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen	4
2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	5
3. Antwoorden van minister Bart Somers.....	8
4. Replieken en aanvullende antwoorden	11
5. Indicatieve stemming	13
Gebruikte afkortingen	14
Bijlage: Vooraf ingediende vragen met antwoorden van de minister: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Binnenlands Bestuur, Inburgering en Gelijke Kansen besprak op 26 mei 2020 het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020. Dit ontwerp van decreet werd besproken in samenhang met het ontwerp van programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2020, meer bepaald hoofdstuk 7. Kanselarij en Bestuur (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 290/1).

Overeenkomstig de werkafspraken in het Vlaams Parlement in het kader van de strijd tegen het coronavirus gaf Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, op 12 mei 2020 voor alle beleidsdomeinen de toelichting bij de aanpassing van de begroting in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie. Deze toelichting wordt opgenomen in het verslag van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie over het ontwerp van decreet.

Ter voorbereiding van de bespreking van de begrotingsaanpassing en het bijbehorende programmadecreet kregen de leden van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Inburgering en Gelijke Kansen de mogelijkheid om voorafgaand aan de bespreking hun eerder technische vragen over de begrotingscontrole schriftelijk te bezorgen. De schriftelijke antwoorden van de minister werden op 25 mei 2020 ter beschikking gesteld (zie bijlage: de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be).

1. Toelichting door Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

Minister *Bart Somers* brengt de initiële begroting 2020 in herinnering. Hij verwijst naar de provisie Samenleven, het behoud van de 3,5 procent indexering van het Gemeentefonds en de aanvullende dotatie voor de centrumsteden. Er is verder de financiering van de responsabiliseringsbijdrage en het openruimtefonds. De middelen voor de grootstedelijke uitdagingen gingen van 3 miljoen euro naar 4,5 miljoen euro. Er ging 2,5 miljoen euro naar de knooppuntfunctie inzake Mobiliteit.

Vlaams minister van Financiën Matthias Diependaele heeft op 12 mei in de commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie een toelichting gegeven over alle beleidsdomeinen. Hij heeft het totale plaatje toegelicht en uitgelegd waar deze begroting binnen een groter geheel past. De commissieleden hebben vooraf technische vragen ingediend en die werden schriftelijk beantwoord.

Bij deze begrotingsaanpassing worden enkele beperkte aanpassingen voorgesteld. Er is een aanpassing voor de stedelijke agentschappen Atlas, In-Gent en het Huis van het Nederlands in Brussel. Het bedrag stijgt met 546.000 euro, een bescheiden bedrag op de totaliteit van de begroting. Het is gewoon een doorrekening van het aantal geraamde trajecten. Er is tevens een afrekening van de voorgaande jaren in verwerkt. De aanpassing bij het Agentschap Integratie en Inburgering gaat over 4,7 miljoen euro.

Voor het Stedenbeleid wordt uit de provisie van 2 miljoen euro een bedrag van 1,523 miljoen euro gereserveerd voor de opstart van de informatiedienst erediens, meer bepaald voor projectondersteuning, studiekosten, consultancy, communicatie en dergelijke meer. De responsabiliseringsbijdragen worden geactualiseerd van 130.805.000 euro naar 131.958.000 euro. Voor elk begrotingsjaar wordt uitgegaan van de meest recente en zo nauwkeurig mogelijke ramingen over de responsabiliseringsbijdragen door de Federale Pensioendienst. Dit is een nieuwe actualisering. Naar het openruimtefonds gaat 8000 euro meer. Dat is een exacte berekening op basis van een definitieve afrekening van het Gemeentefonds van het voorbije jaar.

Wat betreft Hr en Audit is er een stijging in de tweede pensioenpijler van 792.000 euro. Die stijging hangt volledig samen met het aantal aangesloten contractuelen. Het is een actualisering van het cijfer dat in de oorspronkelijke begroting stond.

Tot slot is er het coronafonds, waaruit middelen worden gereserveerd voor het beleid dat binnen het bevoegdheidsdomein van minister Somers valt. Dat zijn een aantal digitaliseringsoperaties, namelijk cyberveilige gemeenten, ICT bij het agentschap AgO en de chromebooks bij het Agentschap Integratie en Inburgering. Voor Samenleven is er een kost die te maken heeft met tolken en het eenmalig vastklikken van het variabel deel van de asielmiddelen in 2020. Men gaat ervan uit dat mensen nu misschien niet in die inburgeringstrajecten en -cursussen kunnen stappen. De Vlaamse Regering vond het gek om nu mensen te ontslaan die binnen twee of drie maanden toch opnieuw op volle kracht moeten werken. Verder probeert men het belfortprincipe te hanteren, namelijk dat wanneer de Vlaamse Regering iets extra's vraagt van de lokale besturen, ze daar ook de financiële middelen voor voorziet. Het gaat hier over de opvang van schoolkinderen tijdens de schooluren (30 euro per kind per dag) en voor het organiseren van zomerscholen (25 euro per kind per dag). Het zijn projecten die samen met minister Ben Weyts en minister Wouter Beke worden gerealiseerd.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

Nadia Sminate meent dat men met deze budgetten voor Inburgering al van slechte wil moet zijn om te zeggen dat nieuwkomers aan hun lot worden overgelaten. Inburgering kost handenvol geld, maar dat is goed besteed geld. Het is belangrijk dat mensen onze waarden en normen leren kennen en uitdragen. Het is ook goed dat het agentschap zoekt naar efficiëntiewinsten, onder andere bij personeelskosten. Deze crisis zal ook zorgen dat alles efficiënter kan verlopen, onder andere door digitalisering. Men moet wel waken over de betaalbaarheid. De (weliswaar minimale) bijdrage die inburgeraars zelf zouden moeten gaan betalen, is een belangrijke wijziging die eraan komt. Het parlementslid vindt het evident dat men zelf ook een bijdrage levert wanneer men een dergelijk waardevol traject volgt. Het is bovendien een signaal dat inburgering niet vrijblijvend is. Is er al een timing vooropgesteld voor deze wijziging? Verder heeft de spreker alle waardering voor de wijzigingen die op tafel liggen.

Sam Van Rooy stelt vast dat de minister een brede alliantie van positieve Vlamingen tot stand wil brengen. Dat zijn volgens de spreker dus niet de neutrale Vlamingen of de zogenaamd niet-positieve of negatieve Vlamingen, die lak hebben aan de diversiteitsreligie die de minister belijdt. Bedoelt de minister daarmee dat hij niet met alle Vlamingen wil samenwerken, maar slechts met het deel dat zijn religie belijdt, en dat hij dus in feite discrimineert?

Sam Van Rooy verwijst naar eerdere citaten van de minister, zeggende dat de Vlamingen moeten integreren in de diverse samenleving en dat wie zich niet aanpast aan de multiculturele realiteit, even conservatief is als Islamitische Staat. Staat de minister nog altijd achter die woorden? Hij hoopt op enig voortschrijdend inzicht van de minister.

De minister schrijft dat hij een samenleving wil waarin iedereen bouwt en vormgeeft aan het Vlaams burgerschap. Dat staat volgens de spreker haaks op eerdere woorden van de minister, bijvoorbeeld dat alle hier geboren mensen van Maghrebijnse en Turkse afkomst allemaal Vlamingen zijn. Kunnen volgens de minister de tienduizenden moslimfundamentalisten van Maghrebijnse en Turkse afkomst die in Vlaanderen wonen, ook mee bouwen en vormgeven aan dat Vlaams burgerschap? Zo ja, hoe kunnen zij dat doen? Zo neen, hoe zal de minister de woekerende problematiek van de islamfundamentalistische kanker in Vlaanderen dan wel aanpakken?

Voor Unia wordt in een structurele subsidiëring voorzien. Hoelang gaat dat spelletje met de 'oikofobe' Vlamingenhaters van Unia nog duren? Hoeveel belastinggeld gaat daar nog naartoe vloeien? Sam Van Rooy wil stoppen met nog Vlaams belastinggeld aan Unia te geven. Hij vindt het straf dat N-VA meegaat in die flauwekul en zelfs belastinggeld wil spenderen aan een nieuwe Vlaamse Unia.

Er wordt 4,7 miljoen euro extra voorzien voor inburgeringstrajecten en lessen Nederlands. Waarom moeten vreemdelingen niet minstens de volle pot betalen voor een inburgeringstraject, namelijk afgerond 5000 euro per vreemdeling per inburgeringstraject? Dat zou pas rechtvaardig zijn voor de hardwerkende Vlamingen. Dit lijkt de spreker niet meer dan normaal in het licht van geldtekorten in allerlei sectoren, bijvoorbeeld de gehandicaptensector of de ouderensector, zeker in tijden van corona.

Brecht Warnez noemt het een begrotingscontrole in ongewone tijden met een stapsgewijze heropstart op verschillende niveaus, namelijk de federale overheid, de gemeenschappen en gewesten maar zeker ook de lokale besturen die heel wat inspanningen aan het doen zijn. Daarom is het goed dat men in de initiële begroting 2020 een aantal financiële stromen naar de lokale besturen heeft voorzien, bijvoorbeeld de tegemoetkomingen voor open ruimte en de responsabiliseringsbijdrage. Hij vindt dat Vlaanderen de gemeenten niet alleen financieel moet waarderen maar ook wat betreft communicatie. De burgemeesters en mandatarissen vragen aan de Vlaamse Regering om heel eenduidig te communiceren en geen ballonnetjes op te laten die nog geen groen licht kregen. Daar is nu veel wrevel over op het lokale niveau. Hij vertrouwt erop dat minister Somers binnen de Vlaamse Regering aan de kar zal trekken om heel eenduidig te communiceren.

Ondanks de ongewone tijden is de regering er volgens het parlementslid goed in geslaagd om een degelijke begrotingscontrole te doen. Ze is zeer beperkt, wat betekent dat het ook een goede initiële begrotingsopmaak was.

In zijn antwoorden op de vooraf ingediende vragen heeft de minister het over de voorbereiding van de verkiezingen, waarbij hij verwijst naar adviezen en consultancy met betrekking tot de convergentie van procedures voor de lokale en federale verkiezingen. Wat bedoelt de minister met die convergentie? Gaat het over de hele verkiezingsprocedure of over bepaalde aspecten ervan?

De minister gaf te kennen dat hij een meer genuanceerde benadering wil van het begrip bestuurskracht en dat hij daartoe een meerjarige onderzoekslijn zal uitzetten om te werken rond nijpende knelpunten die van onderuit komen. De minister wil meerdere kortere thema's betrekken, die aansluiten bij de beleidsagenda van de Vlaamse Regering, maar ook bij de behoeften van het lokale veld. *Brecht Warnez* vindt dit een goed initiatief. Kan de minister toelichten welke kortlopende thema's volgens hem prioritair in dat onderzoek moeten worden opgenomen?

Tom Ongena zegt dat dit een beperkte begrotingscontrole is, wat aantoont dat de oorspronkelijk opgemaakte begroting goed in elkaar zat. Hij verwijst naar de verschillende extra financieringsstromen richting de lokale besturen: de indexering van het Gemeentefonds, het halveren van de responsabiliseringsbijdragen, het openruimtefonds.

Hij sluit zich verder aan bij *Brecht Warnez*. Los van het financiële aspect, is het vooral een kwestie van ervoor te zorgen dat de lokale besturen goede en duidelijke informatie krijgen. Zo weten ze tijdig wat er van hen wordt verwacht.

Jeremie Vaneckhout dankt de minister voor zijn vooraf bezorgde antwoorden. Hierdoor kan de discussie in de commissie gericht en politiek verlopen. Achter de cijfers schuilen belangrijke politieke keuzes. In december 2019 heeft Groen al een aantal bedenkingen aangestipt bij de initiële begroting. De huidige begrotingsaanpassing is

zeer beperkt en ook wat surreëel, aangezien het momenteel zowel voor het Vlaams Parlement als voor de lokale besturen heel moeilijk is om de totale budgettaire en maatschappelijke impact van de coronacrisis in te schatten.

Groen blijft sceptisch ten opzichte van de begrotingsaanpassing. De spreker vindt het belangrijk om volop in te zetten op alle kansen voor inburgering en alle mogelijke drempels weg te werken. Er is een tekort in het aangepast aanbod voor NT2-lessen. Dat blijft een uitdaging voor de minister. Daarbovenop komt nu de impact van de coronacrisis op de vooruitgang van inburgeraars in hun taal-, inburgerings- en integratietrajecten. Zal de minister hiervoor extra geld uittrekken?

Groen deelt met de andere partijen de liefde voor de lokale besturen. De financiële uitdagingen voor de lokale besturen zijn gigantisch. In december werden er inderdaad een aantal goede maatregelen aangekondigd die een eerste soelaas boden aan de lokale noden. Maar de coronacrisis maakt eens te meer duidelijk dat de limieten sowieso dun waren. Uit cijfers van de VVSG blijkt dat de lokale besturen in de problemen dreigen te komen. Jeremie Vaneekhout is zich ervan bewust dat het op dit moment onmogelijk is om een complete set van maatregelen aan te kondigen. Hij benadrukt dat de noden niet alleen door corona worden veroorzaakt, maar ook door andere zaken. Zo zal de herbestemming van de kerken enorme financiële gevolgen hebben voor de lokale besturen. Zij zijn hier echter niet op voorbereid.

De spreker sluit zich verder aan bij de oproepen van de collega's om ook in coronatijd de communicatie en coördinatie vanuit de hogere overheid met meer zorg, empathie en inlevingsvermogen voor de uitdagingen op het terrein te doen. De lokale besturen staan in de frontlinie en hebben de hogere overheid, zowel het Vlaamse als het federale niveau, nodig als loyale en betrouwbare bondgenoten.

Het belfortprincipe is inderdaad fantastisch. De lokale besturen krijgen steeds meer verantwoordelijkheden. De reeds genomen maatregelen volstaan niet, de komende jaren zijn er bijkomende maatregelen nodig.

In deze begrotingsaanpassing zitten geen besparingen op de eigen diensten van de Vlaamse overheid. De coronacrisis toont aan hoe belangrijk het is om een overheid te hebben die efficiënt en effectief werkt en snel en slagkrachtig kan zijn. De spreker maakt zich hierover zorgen. Uit studies blijkt dat op het vlak van mobiliteit bepaalde werken niet kunnen worden uitgevoerd, niet door een gebrek aan budget, maar wel door een gebrek aan personeel om de plannen voor te bereiden. Het is belangrijk dat de Vlaamse overheid snel kan handelen.

Volgens *Maxim Veys* is de uitdaging inzake Binnenlands Bestuur het omgaan met de strijd tegen het coronavirus, waarvan de gevolgen helaas pas later volledig kunnen worden ingeschat. Er zullen bij de lokale besturen ongetwijfeld nog bijkomende noden zijn. Heeft de minister zicht op eventuele bijkomende noden die in de begrotingsaanpassing van september zullen worden opgenomen?

Het is voor de lokale besturen niet alleen belangrijk om eenduidige informatie te krijgen, de burgemeesters worden ook graag geconsulteerd. De burgers zoeken vooral op lokaal niveau naar verduidelijking en zekerheid. De spreker beseft dat het niet altijd evident is en dat de beslissingen heel snel moeten worden genomen. Hij hoopt dat de minister de belangen van de lokale besturen duidelijk zal maken aan zijn collega's.

Bij de start van de legislatuur kreeg de commissie een tabel met geplande besparingen in de Vlaamse administratie. Ondertussen heeft het Rekenhof een rapport uitgebracht over de missing links, dat aantoont dat een tekort van personeel de slagkracht van de Vlaamse overheid ernstig kan ondergraven. Plant de Vlaamse

Regering een voortzetting van die besparing op het personeel? Of zijn er andere inzichten gekomen tijdens deze crisis?

Sp.a vindt het goed dat er extra middelen komen voor inburgeringstrajecten en lessen Nederlands. Het wegwerken van die wachtlijsten moet immers de absolute prioriteit blijven. De doelstelling in de begrotingsaanpassing is om het aantal cursussen in 2020 op het niveau van 2019 te houden. Wat is de impact van deze bijkomende middelen op de wachtlijsten? Voorziet de Vlaamse Regering in de begrotingsaanpassing van september nog extra budgetten, om het niveau van 2019 te kunnen overstijgen en die wachtlijsten verder terug te dringen?

Een reeks ondersteunende functies bij het Agentschap Integratie en Inburgering wordt blijkbaar niet ingevuld. Is dat een bewuste keuze? Of zijn er daarvoor andere redenen?

Steven Vandeput feliciteert de minister met de begrotingsaanpassing. De aanpassingen zijn heel beperkt en vooral technisch van aard. Dat betekent dat het initiële werk goed was. Een paar aanpassingen zijn zeer belangrijk voor de lokale besturen. De spreker verwijst naar de aanpassing aan de realiteit van de responsabiliseringsbijdrage, alsook de heel beperkte aanpassing voor het openruimtefonds. Met die extra steun bevestigt de Vlaamse Regering het belang van het lokale beleid.

Er is verder een kleine aanpassing in de begroting met betrekking tot de middelen voor de lokale audit. Dit betreft voornamelijk een endogene groei, wat betekent dat de Vlaamse audit steeds meer aan bekendheid wint bij de lokale overheden en dat zij er meer van gebruikmaken.

Steven Vandeput wil de minister aanmoedigen dit jaar effectief van start te gaan met de screeningsdienst van de geloofsgemeenschappen. N-VA gelooft dat het Vlaamse niveau alles moet doen wat het kan in het algemeen belang van de Vlamingen. De screening van de geloofsgemeenschappen en het blootleggen van financiële stromen is essentieel voor de veiligheid. De provisie hiervoor moet worden omgezet in de realiteit, zodat die dienst niet alleen opgericht wordt, maar ook meteen actief kan zijn in 2021. De minister heeft hierover een conceptnota voorgesteld aan de Vlaamse Regering. Kan hij al enig zicht geven op concrete initiatieven die er zullen worden genomen in dat kader?

3. Antwoorden van minister Bart Somers

Minister *Bart Somers* dankt iedereen die mee heeft vastgesteld dat de aanpassingen bescheiden en vooral van technische aard zijn. Een aantal begrotingsposten geeft invulling aan een gegroeide en decretaal vastgestelde vraag. Als er bijvoorbeeld een stijging is van het aantal inburgeraars, dan is men decretaal verplicht om aan elke inburgeraar een inburgeringstraject aan te bieden. De groei of de daling van het budget is dus een technische zaak en geen politieke keuze. De inschatting van de begroting in 2019 was heel correct. De grote uitdagingen van deze moeilijke en onvoorspelbare tijden zullen pas later komen.

Nadia Sminate vindt het belangrijk dat nieuwkomers zich zo snel en zo goed mogelijk inpassen in de Vlaamse samenleving en dat ze zo snel mogelijk de hefboomen krijgen om daar zelf aan bij te dragen: het verwerven van de taal, inzicht in de werking van de samenleving, activiteiten op de arbeidsmarkt of in het onderwijs. De minister zegt dat Vlaanderen op dat vlak een performant inburgeringsbeleid voert. Het is de bedoeling om dat beleid op verschillende manieren nog te versterken. Zo zullen er examens worden ingevoerd, waarbij men zich richt op resultaat in plaats van op inspanning. Het integratie- en inburgeringsbeleid is in feite gestart in 2003, toen Bart Somers minister-president was en Marino Keulen minister van Binnenlands Bestuur en Inburgering. Toen is het eerste echte inburgeringstraject

gerealiseerd en werd een decreet inzake inburgeringsbeleid goedgekeurd. Toen al rees de vraag om het traject verplicht te maken, omdat dat een emancipatorisch belang heeft. De minister is heel blij dat dat nu wordt gerealiseerd.

In het regeerakkoord (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 31/1) werden duidelijke afspraken gemaakt over het betalen van een bijdrage door de inburgeraar. Er komt in 2020-2021 een globale decreetswijziging. Daarin zullen alle facetten aanwezig zijn: de nieuwkomersverklaring, het feit dat men binnen de drie maanden naar de VDAB moet gaan, de vierde pijler, de examens, het feit dat mensen op een hoger niveau kennis van het Nederlands moeten verwerven wanneer zij na twee jaar niet of onvoldoende actief zijn op de arbeidsmarkt. De eerste IKW's daarover starten binnenkort. Daarin zal ook het luik over de betaalbaarheid vervat zijn.

De minister zegt de partijpolitieke beschouwingen van Sam Van Rooy te herkennen. Ze zijn een herhaling van reeds geuite standpunten. Het is evident dat al wie in Vlaanderen is geboren en er is opgegroeid, Vlaming is. Er zijn Vlamingen die goed functioneren en Vlamingen die minder goed functioneren. Er zijn er die zich aan de regels houden en anderen die dat niet doen. Er zijn er die zich op het criminele pad begeven en anderen die dat niet doen. Er zijn er die kansen verwanselen en anderen die kansen grijpen. Er zijn Vlamingen die hun burgerschap op een goede manier invullen en anderen die dat op een minder goede manier doen. De minister verwijst naar het al dan niet naleven van de coronamaatregelen. Er zijn mensen die op de dag van het Suikerfeest mooi thuis blijven en er zijn anderen die zwembadparty's bijwonen. Er zijn dus goeden en slechten. Er zijn er die soms goed en soms slecht zijn. Er zijn mensen van goede wil en mensen van kwade wil. Ze zijn er in alle maten en soorten. Dat maakt Vlaanderen rijk en op alle mogelijke manieren superboeiend en divers. Het is voor elke samenleving, ook voor de Vlaamse, de taak om te bouwen aan één gemeenschap en het burgerschap te versterken. Daarom zijn de inburgeringstrajecten zo belangrijk: om diegenen die van elders komen de hefboomen te geven om mee te kunnen functioneren.

Over Unia bestaat een duidelijke afspraak, die in deze commissie ook al werd gecommuniceerd. Vlaanderen stapt in 2023 uit het samenwerkingsverband met Unia omdat dat de eerst mogelijke datum is die alle juridische engagementen respecteert. De Vlaamse Regering heeft vastgesteld dat het contractueel engagement het niet toelaat om vroeger uit Unia te stappen. Pas dan kan worden overgestapt naar een nieuwe mensenrechteninstelling.

In de begroting moeten er voldoende middelen zijn om iedereen te laten inburgeren. De maatschappelijke en economische kostprijs van het niet inburgeren en mensen niet zo snel als mogelijk naar de arbeidsmarkt te leiden, is veel groter. Daarom is de minister heel blij dat er op een aantal punten van het inburgeringsbeleid een tandje wordt bijgestoken. Een nieuwkomer zal binnen de drie maanden in contact moeten treden met de VDAB en zal ondersteund worden in de inspanningen die hij of zij daarvoor moet leveren.

De minister is zich bewust van het feit dat er op lokaal vlak moeilijkheden bestaan die verband houden met de coronacrisis. De lokale besturen moeten alle zeilen bijzetten. Maar dat moeten vandaag alle bestuursniveaus, en ook de bedrijven, de gezinnen, de mensen. Dit is een heel moeilijke periode. Dat leidt tot frustratie en overbevraging. De gemeentebesturen moeten op heel veel fronten tegelijk werken. Elke dag komt er iets nieuws op hen af: de inrichting van de markt of van winkelstraten, de opvang van studerende jongeren die niet op kot zitten, scholen die niet alle kinderen geplaatst krijgen enzovoort. Al die nieuwe ontwikkelingen zijn onvermijdelijk.

De minister probeert als minister van Binnenlands Bestuur niet de keizer-koster te spelen. Hij stimuleert, ondersteunt, reikt good practices aan en waakt erover dat

de gemeentebesturen geen taken krijgen die ze onmogelijk kunnen vervullen. Hij heeft ervaring genoeg om te beseffen hoe moeilijk het is en hij is de lokale besturen dan ook heel dankbaar dat ze het zo goed mogelijk proberen op te lossen. Zo zijn er in het onderwijs tegengestelde wensen. Hoe combineer je de wens om kinderen terug naar school te laten gaan zodat de ouders kunnen gaan werken, met de vereiste van social distancing? Dat kan nooit de eindverantwoordelijkheid van een lokaal bestuur worden. Men kan voluntarisme verwachten, maar soms stuit men op wat niet kan. Waakzaamheid is geboden. Vandaar het belfortprincipe: als er iets extra's wordt gevraagd, moet in de nodige middelen worden voorzien.

In verband met de bestuurskracht wordt er inderdaad ingespeeld op de korte termijn, op de actualiteit. De minister verwijst naar de impact van corona op de werking van de gemeentebesturen. Een ander voorbeeld zijn de fusies van de vorige legislatuur. Waar staan die nu, twee jaar later? Dat zou een interessante studie kunnen zijn. De minister staat open voor interessante suggesties van de commissieleden.

De inzet van middelen voor de organisatie van verkiezingen heeft soms te maken met specificiteiten van de Vlaamse verkiezingen in vergelijking met de federale: de privacywetgeving, het vernieuwen van de procedures enzovoort. De minister is bereid om hierover alle informatie te geven.

Maxim Veys en Jeremie Vaneeckhout vroegen naar de bijkomende noden en kosten van de lokale besturen. De minister bevestigt dat de eerste begrotingsaanpassingen nu binnenkomen. Lokale besturen werken, net als Vlaanderen, met heel vage prognoses. Lokale besturen komen in moeilijk vaarwater. De Vlaamse Regering heeft afgesproken om te wachten op de zomer om een beter zicht te krijgen op de economische en financiële impact. Een van de mogelijke sporen is dat de regels van de BBC zullen worden versoepeld. Nu moet de autonome financieringsmarge in 2025 positief zijn. Wellicht moet daar meer speelruimte komen, gekoppeld aan de voorwaarde dat het investeringsniveau behouden blijft. In een economische relance mogen zeker niet alle investeringen worden teruggeschroefd. Nu is het nog te vroeg. Dit wordt opgevolgd en gemonitord. Het contact met de lokale besturen hierover blijft gehandhaafd.

Op personeel zal inderdaad worden bespaard. Maar er zullen misschien lessen worden getrokken uit de coronacrisis. Zo hebben velen nu leren thuiswerken. Er zal moeten worden ingezet op het verbeteren van deze technologische processen. Maar het besparen op personeel mag geen verhoging van de werklast inhouden voor wie blijft. De besparingen moeten hand in hand gaan met efficiëntiewinsten op alle niveaus: het samenbrengen van entiteiten, het informatiseren van trajecten, het vereenvoudigen van regels, het slimmer werken. De minister zegt dat de ambtenaren keihard werken. Zij zijn zeer verantwoordelijk omgesprongen met deze moeilijke periode.

Men is bezig met het actieplan MO om de wachtlijsten weg te werken. Ook daar wordt gezocht naar efficiëntiewinsten. De minister geeft het voorbeeld van het op afstand kunnen werken met de mensen die willen inburgeren. Daardoor komen er minder mensen op de wachtlijsten terecht. Er is het voorbeeld van een inburgeraar in West-Vlaanderen die een taal sprak waarmee hij enkel in Antwerpen terechtkon. Die persoon moest dus niet op een wachtlijst. De bevoegdheid voor NT2 in MO ligt bij minister Weyts, met wie er een goed overleg is.

Op de vraag naar het niet invullen van bepaalde ondersteuningsfuncties tijdens het herorganiseren van het Agentschap Integratie en Inburgering, antwoordt de minister dat er nu een efficiëntieoefening bezig is. De nieuwe directeur heeft wat tijd nodig om zich in te werken.

Steven Vandeput pleitte voor het operationeel maken van de informatiedienst met betrekking tot de erkende geloofsgemeenschappen. Om die geloofsgemeenschappen op een correcte manier te erkennen, moet men zeker zijn dat zij zich aan de spelregels van de Vlaamse samenleving houden en zich inschrijven in het beleid ter zake. Die kennis was in het verleden niet goed genoeg georganiseerd en ge-centraliseerd, en ook niet helemaal in Vlaamse handen. Een goed uitgebouwde informatiedienst, die op een juiste manier kan screenen, is heel belangrijk, zeker voor de geloofsgemeenschappen die goed functioneren, want die kunnen zich dan goed verdedigen. Een eerste conceptnota over de informatiedienst is ter sprake gekomen binnen de regering. Wellicht zal daarover in het najaar in het parlement van gedachten kunnen worden gewisseld. Het is nieuw terrein. Men moet kijken naar wat er in het buitenland bestaat en tot waar de bevoegdheden strekken. Hier is innoverend beleid nodig.

Audit Vlaanderen wordt inderdaad ontdekt door de lokale besturen. Het werkt onder meer rond informatieveiligheid. De minister verwijst naar het voorval in Willebroek, waarop zeer goed werd gereageerd. Corona heeft de overheid ook geleerd dat ze haar informatie beter moet beschermen als ze meer inzet op digitalisering. Er is immers meer cybercriminaliteit. Het beschermen van privacy en van gegevens is in een digitaler wordende samenleving zeer belangrijk, zeker bij de lokale besturen, die vaak met vertrouwelijke gegevens werken. Audit Vlaanderen wordt hierin een belangrijke partner. Howest in West-Vlaanderen zet studenten in als ethische hackers. Die studenten worden in contact gebracht met lokale besturen, die moeilijk informatici vinden. Misschien krijgen die studenten de smaak te pakken om bij de lokale besturen te werken. Dat kan een win-win worden.

4. Replieken en aanvullende antwoorden

Sam Van Rooy meent dat de minister op een aantal vragen niet heeft geantwoord, en niet alleen niet op de zogenaamd ideologische vragen. Hij is niet ingegaan op de vraag of hij er nog achter staat dat wie zich niet aanpast aan de multiculturele realiteit, even conservatief is als Islamitische Staat. Het parlementslid blijft dit herhalen omdat hij dit zo walgelijk vindt en hij blijft hopen op een voortschrijdend inzicht bij de minister.

Opvallend is dat de minister moslimfundamentalisme gelijkstelt aan barbecueën tijdens de coronaregels. Dat is om de aandacht af te leiden van het probleem. Er is in Vlaanderen een groot probleem met het islamitisch fundamentalisme. De spreker verwijst naar een onderzoek van professor Ruud Koopmans aan de universiteit van Berlijn, die concludeert dat in West-Europese landen, waaronder België, ongeveer de helft van de Marokkaanse en Turkse moslims consistent moslimfundamentalist is.

Volgens Vlaams Belang mag er naar Unia geen eurocent belastinggeld meer gaan, dus ook niet naar de nieuwe Vlaamse Unia die zal worden opgericht.

De minister heeft niet geantwoord op de vraag over de 4,7 miljoen euro extra voor inburgeringstrajecten en lessen Nederlands. Het budget hiervoor bedraagt voor dit jaar ongeveer 80 miljoen euro en voor de hele legislatuur ongeveer 400 miljoen euro. Waarom maakt men die inburgeringstrajecten niet kostendekkend door de vreemdelingen ze te laten betalen? Het getuigt van een gebrek aan empathie met de mensen in Vlaanderen om hen te laten opdraaien voor die inburgeringstrajecten. Het is niet rechtvaardig. Als men het geld niet heeft, kan men daarvoor gaan lenen.

Volgens de minister is het tijdens deze coronacrisis voor iedereen moeilijk: de gezinnen, de bedrijven, de scholen enzovoort. In het licht daarvan vindt de spreker het schandalig dat er extra geld wordt uitgetrokken om laptops in bruikleen te geven aan inburgerende vreemdelingen, terwijl heel wat leerlingen nu smeken om

laptops. Dat zou zogenaamd efficiënter zijn, maar het is weer de Vlaming die daarvoor opdraait en niet de inburgeraar in kwestie. Hij vindt het onfatsoenlijk en onrechtvaardig dat de minister op een dergelijk ogenblik aankondigt dat er honderdduizenden euro's gaan naar laptops voor vreemdelingen. Het mag niet de Vlaamse belastingbetaler zijn die daarvoor opdraait. Men zou beter de wachtlijsten in de gehandicaptenzorg en de sociale woningbouw oplossen in plaats van de wachtlijsten in de inburgeringstrajecten.

Maxim Veys meent dat het bewandelen van de digitale weg bij inburgeringstrajecten veel efficiënter kan zijn. Na het discours van de vorige spreker vindt hij het overigens goed dat er minder West-Vlamingen op en af naar Antwerpen moeten.

De spreker vindt het belangrijk dat ook de regionale overheid blijft investeren. Europa heeft de begrotingsregels in die zin aangepast. Het verwondert hem daarom dat na het Rekenhofrapport over de missing links de minister voorlopig niet van gedachte is veranderd over het personeelsbeleid. Meer investeringen vergen ook meer begeleiding en meer personeel. Zeker voor kleine gemeenten is AWW een essentiële partner. Hij vraagt de minister om dit in het oog te houden.

Minister *Somers* vindt deze laatste opmerking een zeer statische en conservatieve kijk op de band tussen investeren, kansen creëren en aantallen personeelsleden. In zijn eigen stad heeft hij het personeelsbestand enorm afgebouwd, maar de dienstverlening is met sprongen vooruitgegaan en veel moderner en klantvriendelijker geworden. Men heeft geïnvesteerd in digitalisering, onthaalsystemen, het automatiseren van trajecten en dergelijke. Er werden mensen met een andere kwalificatie aangeworven dan degenen die er oorspronkelijk waren, die op een andere manier konden werken. Dit is een dynamisch verhaal. De kwaliteit van de administratie afwegen aan het aantal mensen dat er werkt, is eendimensionaal. Een administratie verandert permanent in haar taken, in haar instrumenten en in de manier waarop ze kan functioneren. Dat is een zeer dynamisch geheel. Het is de taak van elke organisatie om zichzelf elke dag opnieuw te bevragen en meer te doen met minder. Men is uiteindelijk met de middelen van de burger bezig. Telkens wanneer men van de belastingbetaler geld vraagt, moet men twee keer nadenken over hoe men dat inzet. Het kan zijn dat men in specifieke gevallen meer mensen nodig heeft, en dan moet men daar ook voor zorgen. Maar op andere diensten kan men afbouwen door digitalisering of het afschaffen van regels. Op die manier kan men nog verder winst boeken.

Wanneer men concludeert dat de minister het even erg vindt om op een barbecue aanwezig te zijn als geweld te gebruiken vanuit een extreem salafistische levenshouding, dan wordt dialoog nagenoeg onmogelijk.

Er kan discussie worden gevoerd over het migratiebeleid, maar dat valt onder de verantwoordelijkheid van de federale overheid en de Europese autoriteiten. Vlaanderen is bevoegd vanaf het moment dat de federale overheid heeft beslist dat persoon x, y of z legaal in het land verblijft en daar langdurig kan verblijven. Op dat moment wordt die persoon deel van de samenleving. Dan moet die persoon duidelijk weten wat er van hem of haar wordt verwacht, maar is het even belangrijk dat die persoon kansen krijgt om een leven te leiden dat bijdraagt aan de gemeenschap en aan zijn eigen geluk en voorspoed. Daarom wordt er geïnvesteerd in het Nederlands, in maatschappelijk inzicht, in het begeleiden naar werk. Dat gebeurt voor iedereen in Vlaanderen, en op een efficiënte manier. Een samenleving die wordt gebouwd op afgunst, is geen samenleving meer.

Het stoort de minister dat Sam Van Rooy telkens een wij-zijverhaal ophangt. Zodra mensen legaal in het land zijn, in een inburgeringstraject stappen en een nieuwkomersverklaring ondertekenen, worden ze deel van Vlaanderen en van de Vlaamse samenleving. Het is dan ieders taak, in de eerste plaats van de

betrokkene, om zo snel mogelijk te worden ingepast in die samenleving en eraan bij te dragen. Dat is de essentie van het inburgeringsbeleid. Het daartoe uitlenen van digitale instrumenten voor drie maanden is een onderdeel van een modern beleid. Indien men de inburgeraars 5000 euro zou vragen, zouden zij uiteraard terechtkomen bij het OCMW. Zij kunnen dat bedrag niet lenen bij een bank.

De minister wil vooral vermijden dat een nieuwkomer eerst anderhalf jaar cursussen moet volgen vooraleer hij actief kan worden op de arbeidsmarkt. Hij wil er met de Vlaamse Regering voor zorgen dat iemand die legaal in het land verblijft, zo snel mogelijk aan het werk kan, mee belastingen betaalt en op die manier bijdraagt aan de welvaart van het land. Dan zullen de inburgeringstrajecten versnellen. Daarin verschilt hij duidelijk van mening met Sam Van Rooy.

De minister herhaalt zijn oproep om, ondanks de fundamentele ideologische tegenstelling, toch op een meer ernstige manier naar elkaar te luisteren en in debat te gaan.

Sam Van Rooy staat open voor een ernstig gesprek met de minister. Maar hij raadt de minister dan wel aan om goed te luisteren wanneer hij verwijst naar een onderzoek. Dat onderzoek gaat namelijk helemaal niet over moslims die geweld gebruiken, maar wel over de denkbeelden, opvattingen en visie van moslims, Marokkanen en Turken in België. En daaruit blijkt dat de helft van de moslims in België consistent islamitische fundamentalistische denkbeelden heeft. Dat wil niet zeggen dat zij gewelddadig zijn of zullen overgaan tot geweld, maar wel dat zij over thema's als man en vrouw, vrije meningsuiting, de scheiding van Kerk en Staat, homoseksualiteit en afvalligheid, islamitische denkbeelden hebben die niet thuishoren in Vlaanderen of in het Westen. De spreker wil graag met de minister in gesprek gaan over wat hij daaraan kan en wil doen.

De inburgeringstrajecten zijn helemaal niet van toepassing op die mensen, want zij zijn hier vaak al decennia en generaties lang. Sam Van Rooy zal dat blijven aanklaan als een enorm probleem in de samenleving. Hij ziet dat vooral in bepaalde wijken in Brussel, Antwerpen en Gent. Hij hoopt dat de minister daar ooit eens serieus op ingaat en dat niet, zoals hij nu doet, totaal negeert en parkeert en begint over een barbecue tijdens corona. Dat de minister beide met elkaar verbindt, vindt de spreker niet ernstig. Hij vindt het evenmin ernstig dat de minister aan de Vlaming vraagt om te betalen voor de inburgeringscursus van vreemdelingen. Er zijn genoeg mogelijkheden om geld te lenen, dat is de enige rechtvaardige oplossing.

5. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (bevoegdheden Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering, Hr-beleid en Audit Vlaamse Overheid, en Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid en Audit Lokale Besturen van minister Somers) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 9 stemmen tegen 3 bij 1 onthouding.

Kris VAN DIJCK,
voorzitter

Steven VANDEPUT
Stephanie D'HOSE,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AgO	Agentschap Overheidspersoneel
AWV	Agentschap Wegen en Verkeer
BBC	beleids- en beheerscyclus
IKW	interkabinettenwerkgroep
MO	maatschappelijke oriëntatie
NT2	Nederlands als tweede taal
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
Unia	Interfederaal Gelijkekansencentrum
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten